

ОЛИВЕРА НЕДЕЉКОВИЋ
**СУВЛАСНИЦИ
БЕЛИНЕ**

Библиотека Талас

886.1-1

1982

ГРОДСКА БИБЛИОТЕКА
ЗАКОННИ ФОНД
7398

Библиотека Талас

Главни и одговорни уредник
ЈАГОШ ЂУРЕТИЋ

Уредник
НИКОЛА ВУЈЧИЋ

Оливера Недељковић

**СУВЛАСНИЦИ
БЕЛИНЕ**

„Филип Вишњић”
Београд, 2006.

ПРЕПРИЧАНИ ЛЕД

886.1-1

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА
ЗАВИЧАЈНИ ФОНД
К. бр. 7398

ЗИМСКЕ РУЖЕ

Заиста, можда се све заиста није ни десило онако како ми се учинило, још мање како ми се ево сада чини, али за оних мразева и стакла су могла прскати од наших пригушених гласова. Могао си, налик врапцима чије су измрзле сенке дрхтуриле и по ненасељеним тишинама, притајити срце све док најзад не спадну и сметови доцртани руком прехлађеног дечака. Могла сам, чини ми се, довека слушати како шкргуће непрегледност у коју никада нисмо ни залазили. Верујем, верујем, можда се заиста и не можеш сетити онога што ниси рекао: *Дишем да ти би се умила леденим цветовима са окана.* Можда сам тако, још једном, могла бити чистија и од снега који и по овој хартији сипи и, ево, не чини ми се, можда и не чини ми се, све брже завејава сва још увек ненаписана, а ипак слова.

СВЕЋЕ ОД СНЕГА

Знаш ли, питаш, да северни народи који речима могу да отопе посвудашњу студ, умеју да направе свеће од снега? А хладна светлост пламса, настављаш древну причу, све док се неко од новопридошлих гласно не зачуди. И да ли си чула да за оно што ми називамо љубављу и онда кад то није, у њиховом језику постоји више речи него што три зајапурена детета могу набројати на своје промрзле прсте? Најпре име којим са превелике удаљености промукло дозива онај који воли, потом име којим страх од неименованог одагнава онај који је вољен, на преостале прсте десне руке, кажеш, девојчица уместо наслеђеног прстења ниже имена за сродности прирођене као белези на кожи, али и за све оне наклоности које су као излишна знања. Нешто млађи од ње, косооки дечачићи, као што чувају иње на промрзлим длановима, носе и привржености, међу собом различите и по томе што их или никад није ни било или их никад неће ни бити. И увек, пре него се врате у кућу од препричаног леда, додајеш, при набрајању заборављају неко од

имена за нежност отежалу као каљаче, за ону која је као оглодани улов; за припадности напуклије од ледохода, каткад за оне од којих побели и мрак. *Шшо нисмо назвали исџим именов – ѿређуџали смо*, признајем, мада ни у овом снегу за нама више не остају двогуби трагови, а то једно је од чуда које никада ником ни шапатом не смем рећи.

ИГЛЕНИ ВРХОВИ

Да бих ти на кошуљу пришила дугме које ми је још онда остало међу ознојеним прстима, одавно повадила сам срму из свог, још увек незараслог, језика. Али никако ми за руком није полазило да испрепадам *невидљиве*, стешњене на самом игленом врху. Покушавала сам уздасима који су се препредали са неизговореним и пробала одблесцима на раскрыљеним окнима. Ни потонулим облацима нисам и никада успела. Нису се преплашили ни од малића принетог уснама, још мање од узвика које увек престиже властити одјек, нити од корака оних који одлазе не знајући чак ни да неће умети да се врате. Тек из пољупца послатог са длана прхнули су сваки на своју, а понеки и на једину од неукрштених страна. *Још увек ње не боли?* – питаш, а све до малочас, од уздрхтале капљице на твом избељеном скуту мислила сам најстидљивији да је од анђела. Закопчај се, хладно ми је.

РАМОВИ ЗА ОДРАЗЕ

Као у малочас споменути^м стиховима, ода-
свуд мирисало је на иње и најлакше је било
опити се отопљеним грудвама, одувек. Јер,
сваким смо треном бивали старији тек за
колико је целац у детињствима, за која и
сад верујемо да су наша, био дубљи и бе-
љи. А нисмо знали да јагодице не бриде
само од хладноће. Ипак, уз размагљена про-
зорска окна научили смо како да дахом
загрејемо и своје, све дубље, промрзLINE.
Отад, сигурно, свет разазнајеш, као и ја,
једино кроз своје унатраг исписано име.
Пожелиш ли речи, прошаптаћу: *наше сли-
ке на неуђаженом осмехнући су анђели*. Јед-
но у другом задрхтаћемо тек ако их и зи-
мус, у ово непрегледно блистање, буду сву-
кла наша нерасањена тела. А, видиш ли,
ни снег се, изгледа, више не топи. Ово што
капље, то мора да је, однекуд, из самих нас.

УЗВОДНА ОГЛЕДАЛА

Неприпитомљен, а све рањивија звер. И све више те нема. Ни тамо где нисам и кад има те по узводним огледалима. Ипак, језик мој у себе и у тебе је урамљен. Не кажем још: *огледалце, огледалце, зверињак њог мојим си кључем*, а већ знам: *све и да хоћу, немаш ти куда из наших разайејих кожа*. А неретко, кад плен сувише је лак, уздрхтим да и није плен, па басном заменим ову бајку о Ником. И изненада пренем се нежна као према животињама. Тек, моје је срећна да будем, колико на почетку приче. А старија неголи сад. Осим собом, ни озледити не можеш ме више. А наравоченија ниоткуд ће нас стићи кад дахом појасним ивице, кад свет још једном расточи се на огледало и на свет. И мени, ево и мени, једино нокти још, али споро расту. Све брже и брже лепа сам.

НЕНАЈАВЉЕНА ПОНОЋ

Од истањеног бројчаника, ознојене секундаре, закоченог точкића и онога што не умемо ни набројити, најзад склопили смо и часовник који куца час као моје, час као твоје срце. Зато никада и нећемо сазнати која од казаљки заостаје. Јер ако не усним до трена у коме отпашће прва од њих, заувек преобразићу се у тебе. *Нико не може ѿосѡаѡи оно шѡо већ није био*, помислиш, уверен да нисам чула од све успоренијих откуцаја. А не приклопиш ли до поноћи капке, мораћеш сате да одбројаваш уназад, све док се најзад не будемо срели у протеклом. Биће то још један од ненајављених прелазака на заједничко рачунање времена и ми ћемо се, по први пут, угледати у свакој секунди које никада нису нити ће икада бити откуцане.

КАМЕН СА СРЦА

Ко не зна где да дене камен пао са срца, нека га опточи гласом и тако тежим учини домали прст леве руке. Или нека њиме започне траг који ће позобати изгладнеле птице. Ако му се укаже прилика, нека га кришом убази у ципелу онога ко се спрема за полазак или нека начини од њега срце за грудву којом ће и сам, нека се још одсад и томе нада, ускоро бити погођен. Или га притисни на надлактицу, тамо где, погледај, у овом трену умире пчела. Можеш га стезати и међу прстима све док свој лик не опазиш у сваком од парампарчади ничијег окна. Кажу, ипак, најтежи од каменова ваља ушити у распорену утробу из које су те спасили на крају своје приче. А најтврђи можеш присвојити како би се каткад видео и у забрављеном огледалу. Признај, зачућеш из његове највеће дубине, *признај, ни у теби ништа се не мења.*

ПУТЕВИ ЗАЧИНА

Седма је од година у којима је први за-
логај и последњи и зато не реци све док
можеш да не кажеш: *С̄шочићу, ѿос̄шави*
се. Јер, у исти мах пред собом угледаћеш
бесквасне хлепчиће, све од којих ниси оку-
сио, а онда и оно што, од зајмљене пљу-
вачке и хлебних мрвица, не једном до сада
начинили смо. А ниједно наситити се неће
чак ни на месту где одувек укрштају се
путеви бибера са путевима соли. Ипак, за
једну трпезу у исти час седамо. Над сва-
ким од дана погнути као над једином зде-
лом, обоје, још увек, обоје, за исту молимо
се глад.

ПОЧЕТАК БАЈКЕ

Једном, а можда и није било. Кад сретнемо се као погледи који се не траже. Као оно што нисмо имали са оним чега нема. Јер будућа укрштања већ избегнута су непажњом скретничара. Мудрошћу оних који не знају, позвати по имену ово ништа. Нешто. Не загледати се кроз дах уштиркан на прозорима. Преко онога у себи не нагињати се, исто. *Ако касним, свеједно је колико*, прошаптао си или ми се и то учинило. Али, најважније, ипак, нисмо заборавили – на сваки од ових начина још увек може да почне бајка. Снег ионако веје као прашак за зарастање рана. Дрхтим. Разгрћеш сметове. Дрхтиш. А зима може, сад заиста може, и да не дође.

УСЛОВНА КАЗНА

Немој одвише бринути ако предуго потиљком окренут си свему за шта мислиш и да јесте све. Јесте, испрва ће ти колена нажуљити коштице трешања поједених удвоје, а потом ћеш сам разнизати махуне пасуља уз који малочас пео си се над облаке. Убрзо, неко ће се наћи да распе грашак који никада ниси осетио под ребрима. Пре него што се усправиш, у потколенице још ће ти урасти семенке нерасечених лубеница или зрно бибера у коме спава нерођени син.

Тек сада, из уста, лако ћеш залићи све на чему клечао си, знаш то и да ти не кажем.

НЕНАЧЕТА ХАРТИЈА

ЖИВА ОГРАДА

Ни другачије, ако не можеш да прелисташ ме дахом, јер бељи но икад, листови са мене опадају. И ређи све су пупољци не-смрзли у шапату. А бројнији они још не-преведени у треперења. Покидај светлост, као латице прикупи капке. Опадаће и кад их не буде било. Што можеш то и изнеси из онога што ограда није, још посве жива, што неће ни бити песма. Из свега што не може да не буде месо. Јер својом руком расађена сам по лејама које само под језиком бивају и јесу топле. А жилила се у неоствареном. Не знајући. И једино тако. *Залиј ме, из прејуњене тишине, кад захватиш сџихом.* Жеђ је, ионако, све мање моја. Јер само још трн је трн је трн. Ружа ионако и није ружа. А мирис никад није ни био реч.

СУВИ ЖИГОВИ

Са шобом су дани ирсићење од сребра које се не хлади – чекам да ми и то кажеш. Дорађивани у тишини, бивали су сјајнији и тежи још, док најзад не би откотрљали се у један од наших, међу собом, све теже разумљивих језика. Тек покоји, као овај, неосетно, и усецао се у месо као да прстеновани смо руком што оверила је препис свакој од потписаних самоћа. А сами и јесмо утискивали жиг: да изнова више не проверавамо колико чист, колико још увек бол може да буде бол. Јер године и године минуле су нам у чишћењу туђе сребрине и свега што посребрили нисмо. Осим неизговореним, које још једино заиста и јесу речи.

НОСЕЋИ ЗИД

Можда ме отуд заиста и не чујеш, иако ти све гласније довикујем: *Јеси ли сигуран да нико осим нас још не види зид чији шемељ, свако са своје стране, одувек по-дупиремо неисписаним а сквашеним харшијицама?*

ОБОСТРАНО ПИСМО

На сваком од места где твојим дланом склапана била сам као капци, собом опет разлистана бивала сам као, у сну, на груди испуштена књига. Не стих да бих ти била. Бивала, словна да будем грешка. Да не налазиш, знајући да има. Јер једино тако ме има. Као у писмима са обе стране коже. Јер чула сам те: *Писмо је оно од чега смо сами, од чега смо, онда кад јесмо сами.* Кад кажипрст си међу словима која се ни у посветама више не додирују. Кад језик сам коме овлаш си принет на најтоплијем од прокрвљених места. Тамо где одувек постојиш. Где траје оно чега више нема. Где залутало је и ово моје а обострано писмо.

НЕПОСТОЈЕЋЕ АДРЕСЕ

Претрнули смо пред сваком од белина које упрљаћемо као зид око прекидача. Тај сам нетом расечен коверат. Та хартија исписана са обе стране. А и у овој тами видим: *̄исмо, ̄исмо је ̄ивоје, увек кад ̄а нема.*

КЉУЧ ОКО ВРАТА

Прижељкујући одговор који ће, и то сам унапред знала, бити промуклије питање, узгајала сам бубице које су на загаситоцрвеним крилима разносиле тачке по још незаписаним реченицама. Равнала сам и ивице неначетог папира и међу њих одлагала коренчиће незаборавка, хватала нотне записе успаванки уз које се новорођенчад смеше у сну, заденула у сваки по перо слетелог писмоноше. На дну фиоке, увезан у паучину, оставила сам свежањ коверата насловљених на своје име. И једно да. Или ће бити да то једино је моје не. И зрнце песка које пева. Или то, можда, плаче. И писаљку. *У сшвари, лако је, знао си, сасвим је лако, иресшайши да се надаш.* Није довољно прогутати кључ. Ваља престати да очекујеш писмо.

ЦРНА КУТИЈА

Ово те можда последњи пут и питам: *јеси ли заборавио како смо увис бацали новчиће са њисмом на обе сџране?* Касније си ми слао разгледнице како бисмо се прехранили скробом са поштанских марака. Слова која су годинама испадала из искрзаних коверата, сва похватала сам у своје име. Онда сам на ивице распеглала све омалиле сенке, пребрисала отиске прекобројних прстију по расељеним огледалима и сваки твој кошмар заувек одложила под своје подглавље. А све за шта мислила сам да више не припада ми, једва је стало у кутију начињену од снимака костију које су се и у теби, као и у мени, заувек мимоишле.

АБАЖУР ЗА ТАМУ

Не сећаш се ни да си рекао: *То је све њрашина њојала њо абажурима.*

Од тада је ово тишина на којој врата шкрипе и када не улазиш. Међу овим зидовима све је више оног чега је све мање. Као и оних који не памте него се присећају. А ко год да сећа се, шумове чује на једином, у себи, преосталом срцу.

Нема те, а још видим да читам према твојме лицу. Сећање је дуго колико ово недовршено, а давно отпослато писмо.

СВРАЧИЈЕ НОГЕ

Надам се да кажи прстом можеш да размрсиш, једно за друго, припета словца: *Ос-шављам ши све шио имам, јер једино ша-ко, можда*, мислила сам, *нешшо ћу и за-увек сшећи*. Погледај овај мехур од сапунице и ово даха у њему. И ово срце резбарено од расквашеног сапуна. Ево ти нагарављено стакаоце кроз које посматрам твоје лице. И шкољка у којој моћи ћеш да чујеш моју крв. Не заборави ни овај грумен којим можеш окречити стабло под неустакљеним прозорима. И овај пробуше-ни новчић, ево ти. Ево и грам претопљеног зубног злата. Одлиј и тинту која видљива је само на најеженој кожи. За тебе чувала сам и опнокрилца у, на пречац, слеђеној смоли. Не устежи се, изабери сенке просушене међу мојим длановима. Својима приброј и ове купе празних орашица. Са лањског календара пооткидај листове на којима бројке није подебљала твоја рука. На овом концу нанизано је и расковано прстење. Напослетку, ево ти и зрно песка које заптило је време. А и ово напрсло огледалце у коме видим све како није, понеси,

молим те, са собом. Не мисли више на захвалност, ионако све може се наћи у једном једином сврачијем гнезду. Не мисли више на захвалност – што имам то ти и дајем, а себичност и јесте и није то.

ИГРЕ ПАМЋЕЊА

*На врховима свих бојица оставила си шраг
секушића, помислиш, а између твог левог
и мог десног лакта тек треба нацртати от-
кључану кућу и сву светлост у њој. И праг
који с пролећа листа. И чворове који у њему
још увек расту. И кључаоницу са једине
стране врата. И по прозорима месечину кро-
јену од наших изврнутих постава. И понад
свега месец који се никад неће напунити
собом. И иза ограде расцветалу трешњу из
чије крошње ћеш ме једном дозвати ис-
пљунутим коштицама. И у хладу цветни-
це које, кад изгазиш их – замиришу. И
кроз леје путељак који води у небојена
брда. И непокупљено рубље у које увлачи
се поленов прах. И сенку коју ћеш тек мо-
рати да стекнеш. И све моје које још одсад
је грле. Сећање на оно чега није било, учи-
нићеш тако стварнијим од свега што ће се
икада збити.*

ВОДЕНЕ БОЈЕ

Ушеха је и у шоме шио све су, верујеш, боје за девојчице. И што имамо две-три капљице модроплаве крви. И што све су тек смишљене речи женског рода. И што кончиће удевамо у сваку обгоревану иглу. И што пробушене ушне ресице зарастају, ипак. И што љубав је вијача. Ипак, још нисам заборавила мушко име којим звали су ме пре рођења. Ипак, нисам заплакала ни кад из мојих брадавица бризнуло је вештичје млеко. Ипак, куд год да откотрљали су се кликери из мојих непостављених цепова и ја отишла сам. Само бели свет је разнобојан, то и кроз сузе видим, али је све мање његових страна.

ЧИТАЊЕ СА УСАНА

Истина је, томове на чијим корицама се злати једно те исто име, користила сам као степениште не би ли досегла књижице смештене на највишу полицу. Покаткад, међу строфама можеш наћи и власи којима сам бележила места на којима су слова мирисала јаче него пазухо под којим сам, из удаљених библиотека, доносила песмарице пожутелих, а још нерасечених листова. Власница сам и оних огледала које избациле су узбуђене воде и прозора који гледа у један, руку на срце, одиста пренасељен свет. А из прозорске даске ниче спомена. Не сећам се најбоље, али чини ми се да никада нисам помирисала цвет чије име овако опојно мирише! Ту биљку, кад најзад се разместе сенке, ваља залити, при чему се треба придржавати кратког упутства и цветиће пошкрупити тачно о поноћи. А ово лице, нагнуто над отисцима туђих палаца, мислим да је моје. Обноћ, под јастуком чувам књигу повезану у провидну кожу. Сигурна сам: то мора да је кожа оног песника. Можда ти ни ово до овог часа нисам рекла: *одувек удем да чишам само са усана које нисам пољубила.*

АЛБУМИ НЕВИДЉИВОГ

И сликали су нас, мислиш ли и сад о томе, да бисмо на полеђини фотографија исцисивали обећања која нећемо бити кадри да исцунимо. Зато сад и постојимо као на осветљеним филмовима, зато ово и јесте раскоричени албум у коме једно смо другом, на сваком снимку, доцртавали још по једне очи. Погледај, разликујеш ли, макар ти своје од мога, макар лице од лица.

ПЛЕСНА ШКОЛА

Огрни ме погледом и одброј ми све преостале двокораке. Следи, као да знам куда те водим. А тек што помислиш: *ово је мелодија за чешири кажиџрсиа*, на одсечни знак руке у прегустом ваздуху застаће гудала и свет обуставиће у раскораку. Сести што пре, на било које од упражњених места, најпреча је вештина. Мада је, посве сигурно, и овога пута једна столица мање. А тајац који може да почне и на овај начин, подсетићу те, испрва, најчешће, и не чујемо. Као ни сами себе, откад на ухо неко певуши нам све ово, још једном, па опет испочетка. Играјмо. Чујеш ли, сад, кажу, бирају давно изабрани. Хајде, чујеш ли, играјмо.

УПРЕДЕНА СО

РАСЕНУТЕ ЈАСТУЧНИЦЕ

У јастуцима, које и јутрос налажем пер-
јем селица у прелету, сачували смо песак
нанет уздасима, зарђале браве са огледала
која се не магле, иверке сапуна од русо-
маче, у мртве чворове увезане мирисе ла-
ванде, имена која се више не развезују ни
у мом ни у твојем грлу, по два нагорка зрн-
ца сваком, писаљку са оба иступљена кра-
ја, речи које нисмо прибележили и све чега
ни у шапату нема, а што до јутра, и да
хоћемо, не можемо заборавити. *Са јасту-*
чница њрочишаћу шња још ниси сањала,
кад шапнуо си пренула се јесам из нај-
лакшег међу сновима.

МЛАДЕЖИ У ЦВЕТУ

Премда у свако напукло јутро усипаш ми млеко, иако свако нуђено предвечерје сладим ти размршеним нитима меда, не бој се, нећу ни упитати: *дали ћу се икада још пробудиши, као онда, умивена шобом?* Прећутаћу питање као да је одговор, иако хтела бих да дознам можеш ли и ти, кад-икад још, заиста спрати све ове, ниоткуд изникле и већ процветале младеже и хоће ли нам под језицима замирити мрке прираслине које стекао си давно, не будећи ме. Сад ми се чини: никада нисмо ни били чисти. Сад верујем: млеко је и мед. Сад знаш: згрушавам се, а ушећерен јеси.

БЕЛИ БЕЗ

Више никада те мој глас не може пре-
нути из укриво сраслих костију. Нећу те
пробудити ни као кад обноћ прецртавала
сам сланкасту светлост на јастучнице. *Ро-
дио сам се са твојим именом исцисаним
на кайцима. Зашто се тешко будим, ни то-
лико ми нећеш рећи, како и ја могла бих
да приспим.*

НАДОВЕЗИВАЊЕ ДАХА

Још од када си се, на узглављу из кога сада сипи со, трзао од свега што допирало је и из мојих лаквих снова, будимо се најезени. Иако још тада си шапнуо под моје пазухо ово од чега и сад се знојим, нисам признала што од праскозорја и сам знаш: *нећеш чуџи када будем њресвлачила дрхџаје*. Јер од јутра у коме са твојим упрела сам изнастављани дах, до овог у коме се расањујемо, нисам ни престајала да дрхтим. А о том ужету још њише се све: и ово што у нама збило се и оно што тек нам не предстоји. Од мене до тебе, од тебе ка мени не зауставља се, јер страх, ипак, најпоследње и јесте моја, јесте и твоја осољена кожа.

ПРЕПОЧЕТИ ЧВОРОВИ

Некад одлазим чекајући. Каткад одлазећи још увек чекам оно чега нема. Па нема. Као што ове нити чекају паука да сам спусти се у своју раздрешену мрежу. А не знам да ли ово што допире кроз угажену таваницу, још увек твој је глас: *кад чекаш, чекај као кад развезујеш мртвоузицу*. Онда, најлакше се кида. Прстима. Зубима. Свим срцем. А сама јесам тај чвор ни око чега. Око онога што више и ниси ти.

СТИДНА МЕСТА

Тако сам дознала да једино смех до суза и јесте смех. О осталом, као о нечему што је, ипак, туга. Ко себе заголица, тај нека нам открије начин на који оставља се најсланији траг. Иза уха можда и може пером којим је малочас написан последњи од ових стихова, између ножних прстију каквом успут узбраном влати, а по кожи покушај неким од крајева из распараних језика. *Јер свеш̄, кажеш, сав шај свеш̄, у сшва-ри, једно је доисша шкакљиво шело.* Сами пазуси и друга стидна места.

ГОЛА КОЖА

*Мој глан као да одавно си баш ти ис-
џружила, још ниси ни помислио, а уве-
рена сам да чујем шапат док приносим ти
капљицу за коју и сад верујеш да једина
је, за коју одсад знам да је тек прва про-
макла. Да хоћеш, у њеном сјају, могли бисмо
видети затамњене облаке свезане изнаста-
вљаном светлошћу; девојчице и дечаке који
под још неоцеђеним небом размењују про-
мочиве коже; навршене одблеске под скли-
ским локвањима; смелост жабица да ус-
коче у своје очи; потпалубља расушена да-
хом обневиделих путника; дрхтурење нос-
ница припитомљених животиња и њихове,
од страха, пре времена прогледале младун-
це; травке које и својим влажним врхо-
вима поново урастају у земљу; опнокрил-
це који се суше на њима; гнезда уплетена
од маслинових гранчица и у сваком по свет
који дрхти у тек прокљунутој љусци. А
ево и нас, видиш ли како трчимо до голе
коже окисли већ, а још ми ни поверовао
ниси да заиста почело је пада.*

ПТИЧЈЕ МЛЕКО

ЧАЈНА ЦЕРЕМОНИЈА

Ти само успут, у себи, узбери биљчице, којима се више одавно не лечимо. А чај справљамо не би ли и овде замирисала душа. Јер, сам свој си самовар. И своја кашичица, своје смешно огледало. Мени су усне сувише влажне за речи што чувају се на тамном и хладном, на местима која и сад су тиха. И сасвим сува. А увелико нас дели што је између оног који пије и другог који испија. Кажу, не можеш на искап пити, а знати: *и гуиљај може биши мера за прошекло време*. Јер и дани бивају изненадно горки или су од предвидивих сласти. Ипак, насуто испијати треба као да имаш једна уста намењена за ћутање, а друга за навршени пољубац. А вода, ево, ври.

ВИСЕЋИ ВРТОВИ

Ово нисам ја. Ова сасвим јасно види. И још јасније чује. Најпре како плод љуштиш, трудећи се да где не пресечеш огуљено, а онда и тишини како прибраваш семенке из јабука дељених, на колико то, одиста, на колико то може, половина? *И друге сласџи разломци су*, као да сам то већ од тебе поодавно чула. А у твоме грлу једно дрвце још се зелени. У претанкој сени његових грана, можда, понекад и отираћу замишљено чело, на прстима подизати се, а шаке и надаље заборављати над собом високо, високо, као под јединим неубраним плодом.

КОШТИЦЕ ИЗ РЕЧИ

Само да кажем: тамо одакле сад и до нас допире светлост, сенку шљивиног цвета, у коме приметно се и овај плод, зањихале би нечије исписане речи. Само да кажем: ову последњу, од стајања презрелу воћку, половићемо лако као да полутимо свет. Само да кажем: у твојој руци, само од себе, и ово облизњено искуство отвориће се, па сваком припаднику по коштица око које зри празнина. Само да кажем: знам да, на крају, пружићеш и мени тамне своје отиске на преслаткој модрини. *Ни приметили нисмо, ниси ми рекао, свуда ђо нама остјао је кад онога што никад нећемо моћи да додирнемо незайисаним језиком, једином нашом исјруженом руком.*

ЛИСТОВИ ИЗ ХЕРБАРИЈУМА

Ако помислиш да ишта треба рећи, ма о коме, у истом часу осврни се на растиње које уме да се усправља, ево, пре него што кроз њега заиста и прођеш. И о упресованим расковницима и именима која су одавно престала да миришу са страница хербаријума и о тамном сјају који су плодови заувек упамтили од светлости, чак и о боквици привијаној на хотимичне озледе, све то и све што затим можемо рећи, увек је мање од онога што се зна о нама самима. *Јер све што познајемо, у ствари,* сећам се ових, као и свих речи које ниси изговорио, *још боље познаје нас.* Јер чим заустиш о соковима и сасушеним изданцима, у један мах биваш и препознат: по дисању дубоком као затајени уздаси, по жељи са којом залазиш у њихову бујност како би побрао презреле капљице, по шапату у коме односиш њихове још зеленкасте мирисе, по свему кроз шта ће једнога дана прорасти њихова непорецивост. Због тога ти можда и сад говорим о ономе што понајмање знам, можда због тога и јесам та нагорка травка међу твојим уснама које дрхте тек да не би изговориле.

ЗЕЧЈИ ИЗВОР

Тамо где зека пије воду, ни капи одавно нема. Јер док се месец празни као све што још није речено, из ове плавети, из свега што замислиш, у овом часу дала бих се у бег. И зато, ако икако можеш, поштеди ме – заборави на проливену месечину и на све од чега се дрхти, а наместо мога понуди им срце зеца устрељеног у овој помисли. Једино тако можда и повероваће како ме, заправо, никад није ни било. А кад год да зажелиш, под твојим ознојеним дланом, изненада, моћи ћу да оживим. Као и ова зебња са више од четири шапице, утрнуле, као да су баш моје.

ПОЛОГ У УСТИМА

Подсетићу те још овог пута: крлетка од мојих ребара још увек је одшкринута. Ако се икада одлучиш и сиђеш из крошње у којој и ово поподне проводиш под изговором да се у лишћу које ће за који дан ожутети, понајбоље чује ветар, понеси у устима, али помисливши при том да је за мене, кукавичји полог. Премда знам да ћеш ми, као свакад, рећи: *Видиш ли да су ми руке њрезаузеће оним чега нема*, чекаћу те у овој узраслој води, испод ових развијених гнезда. Осим из онога што прошапћеш ми, ниједна птица, на хартију напрслу преда мном, одиста нема одакле да долети.

МАСЛАЧКОВА СВЕТЛОСТ

Ма шта да зажелим, не заборави одасвуд да их приносиш. По томе како им у крунице будем уносила пребледело лице, знаћеш да ли сам ћутњом заиста преиначена као чистине обасуте светлошћу маслачака. Размењујући и кажипрсте на уснама, одабраћемо, напокон, и узајамну од понуђених малодушности. Ипак, препусти ми да сама проберем трен у коме се ништа, ипак једном, развеје у сваком. *Умирање и јесте начин на који суздржавамо дах*, зачућеш и из непрошаптаног. А на одуваним семенкама из свог шапата и на млеку које ће, још овог лета, канути из мојих протрљаних дојки, живећеш као да једино је, као да је изобиље.

ШАРЕНИ ХЛАД

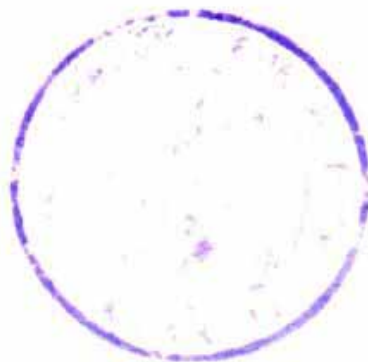
И сам знаш да сладости за које се верује да с пролећа изникну под предвострученим светлостима треба да тражиш по засенцима. Јер једино одатле, из хлада прошараног подневним сјајем, можеш дозвати и ону која више нема ни име. Ипак, не заборави да понесеш суд чија је глеђ обижена, као и са тебе, изнутра. И не враћај се док све не наврши се као време туговања. Твоја биће, као што и сад су само твоја, свата мајушна и од себе заувек откинута срца, ти крвни младежи по длановима. На путелку којим се будеш удаљавао од свега што се већ није одаљило од тебе, то већ и недешено јемчи, сретнеш једном и мене да охрабрим те, дошапнувши из смоласких сенки: *љубав је оно што обећаћу ти усхију њуних јагоа.*

РАЗБИЈЕНА ВОДА

Видиш ли како се и небо измиче под пошљунчаним сенкама птица? Ако се већ мора, тако треба узмаћи пред оним што отиче ко зна куд. Још увек лакши него што уистину јесте, валутак који стежеш у шаци може дотаћи и руб којим ништа се не завршава. А камен се да волети, ако ни због чег, оно због жабица начињених по устављеном своду. Ако свему тишем и него што си сам, кажеш *Пссѝ*, нагнут над пеном, и убудуће нећеш видети никог, а ја ћу заувек остати облутак који тражиш како би га хитнуо што даље од себе. Не подигнеш ли ме из овог песковитог мука, пази, порезаћеш се – изговореним шкриљцем, крхотинама туђе воде, собом.

МЕРНЕ ЈЕДИНИЦЕ

Удахни дубоко. А онда још дубље – уздахни. Толико туге је да у њу нико више и не верује. Ко не жури, хода да чуо би оно што не допире ниоткуд. Осим из имена које гласније је за онолико колико од њега биваш нем. Ногу пред ногу, дан пред дан, полако, само полако, и стићи ћеш. Одакле си и пошао. А звиждиш ли ходајући или ходаш док звиждиш, кажи, и већ одабрао си сигуран ветроказ. Јер давно је и за очај усаглашена мера: *не оӣићи, никуда не оӣићи, а има̄и куд.*

БЕЛЕШКА О ПЕСНИКИЊИ

Оливера Недељковић (рођена Вуксановић, 1973, Чачак) дипломирала је на Групи за српски језик и југословенске књижевности Филозофског факултета у Нишу. Објавила је збирке песама *Водени цвети* (1996) и *Прибор за чишање* (2002).

САДРЖАЈ

ПРЕПРИЧАНИ ЛЕД

Зимске руже	7
Свеће од снега	8
Иглени врхови	10
Рамови за одразе	11
Узводна огледала	12
Ненајављена поноћ	13
Камен са срца	14
Путеви зачина	15
Почетак бајке	16
Условна казна	17

НЕНАЧЕТА ХАРТИЈА

Жива ограда	21
Суви жигови	22
Носећи зид	23
Обострано писмо	24
Непостојеће адресе	25
Кључ око врата	26
Црна кутија	27
Абатур за таму	28
Сврачје ноге	29
Игре памћења	31
Водене боје	32
Читање са усана	33
Албуми невидљивог	34
Плесна школа	35

УПРЕДЕНА СО

Расенуте јастучнице	39
Младежи у цвету	40
Бели вез	41
Надовезивање даха	42
Препочети чворови	43
Стидна места	44
Гола кожа	45

ПТИЧЈЕ МЛЕКО

Чајна церемонија	49
Висећи вртови	50
Коштице из речи	51
Листови из хербаријума	52
Зечји извор	53
Полог у устима	54
Маслачкова светлост	55
Шарени хлад	56
Разбијена вода	57
Мерне јединице	58
Белешка о песникињи	59

Оливера Недељковић
СУВЛАСНИЦИ БЕЛИНЕ

Ликовно–графичка обрада
Милош Мајсторовић

Компјутерска обрада текста
Марко Матић

Тираж: 500

Издаје и штампа
ИП • ФИЛИП ВИШЊИЋ •
Београд, Устаничка 25

ISBN 86-7363-490-3

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1

НЕДЕЉКОВИЋ, Оливера

Сувласници белине / Оливера Недељковић. – Београд :
„Филип Вишњић”, 2006 (Београд : „Филип Вишњић”). –
63 стр. ; 17 см. – (Библиотека Талас)

Тираж 500. – Белешка о песникињи: стр. 59.

ISBN 86-7363-490-3

COBISS.SR-ID 133979916

Ушеха је и у шоме шшо све су, верујеш, боје за девојчице. И што имамо две-три капљице модроплаве крви. И што све су тек смишљене речи женског рода. И што кончиће удевамо у сваку обгоревану иглу. И што пробушене ушне ресице зарастају, ипак. И што љубав је вијача. Ипак, још нисам заборавила мушко име којим звали су ме пре рођења. Ипак, нисам заплакала ни кад из мојих брадавица бризнуло је вештичје млеко. Ипак, куд год да откотрљали су се кликери из мојих непостављених џепова и ја отишла сам. Само бели свет је разнобојан, то и кроз сузе видим, али је све мање његових страна.

Градска библиотека
'Владислав Петковић Дис'

Зав 821.163.41-1
НЕДЕЉКОВИЋ О.
Сувласници

ISBN 9 78 400007398

ГРАЧАК

COBISS ©